

Najpierw wzlot, a później upadek. Tak Polacy oceniają rządy PiS

OPINIE 27.06.2023, 06:00

[Paweł Ruskowski](#)

Prezes partii rządzącej Jarosław Kaczyński (partyjny zwierzchnik premiera) ponownie wchodzi do rządu PiS - jako wicepremier. Uroczysta ceremonia w Pałacu Prezydenckim. Warszawa, 21 czerwca 2023 r. (Fot. Sławomir Kamiński / Agencja Wyborcza.pl)

•

-
- -
 -

PIS SONDAŻE

Pierwszą kadencję PiS Polacy uznali za sukces. Jednak druga okazała się porażką.

Opinie publikowane w naszym serwisie wyrażają poglądy osób piszących i nie muszą odzwierciedlać stanowiska redakcji

Paweł Ruszkowski – socjolog, dr hab. prof. ucz., wykładowca na Collegium Civitas. Specjalizuje się w socjologii polityki oraz socjologii gospodarki. Współautor opublikowanej niedawno monografii „Polaryzacja światopoglądowa społeczeństwa polskiego a klasy i warstwy społeczne”, Wydawnictwo Collegium Civitas, 2020.

Mimo różnych zawirowań politycznych notowania **PiS** utrzymują się na poziomie 30-32 proc. Badania preferencji partyjnych nie są jednak jedynym sposobem pozycjonowania danej formacji politycznej. Warto sięgnąć do wyników wielowymiarowych badań opinii publicznej opublikowanych ostatnio przez CBOS. Takie badanie CBOS przeprowadza co cztery lata przed wyborami, co daje możliwość analiz porównawczych.

-
-
-
-

PIS SONDAŻE

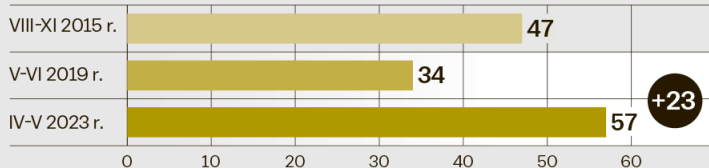
Odwołamy się do siedmiu wskaźników, które przedstawiają ocenę sytuacji politycznej i gospodarczej kraju przed wyborami w roku 2015 (dojście PiS do władzy), w roku 2019 (po pierwszej kadencji PiS) oraz obecnie – pod koniec drugiej kadencji PiS.

Społeczna ocena wybranych aspektów aktualnej sytuacji politycznej i gospodarczej w Polsce

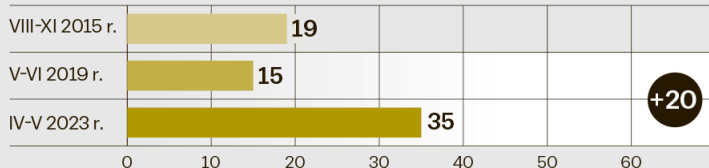
Dane w proc.

różnica
2019-2023
w pkt proc. +/-

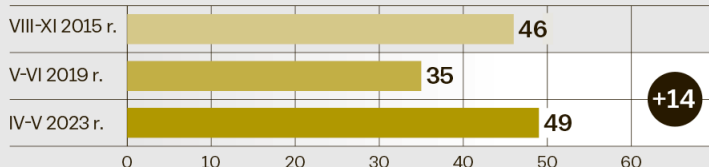
Ogólna diagnoza: sytuacja zmierza w złym kierunku

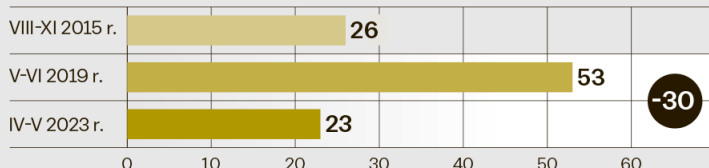
Ogólna prognoza: w ciągu najbliższego roku sytuacja się pogorszy

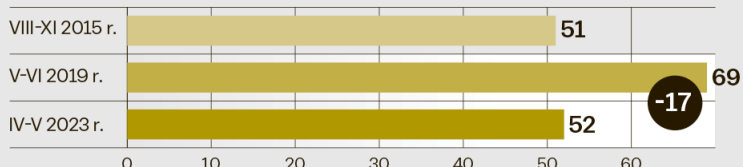
Diagnoza sytuacji politycznej: sytuacja jest zła

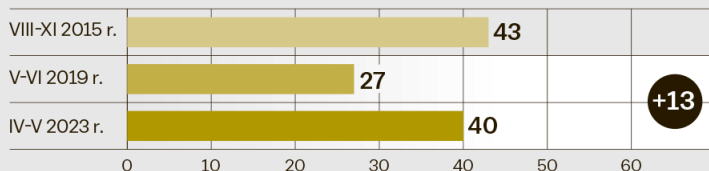
Diagnoza sytuacji gospodarczej: sytuacja jest dobra

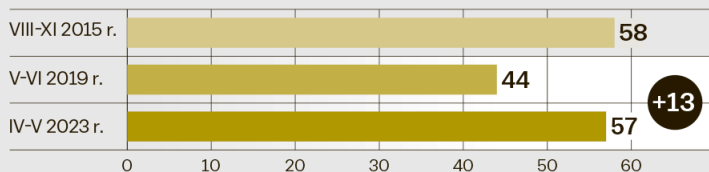
Ocena obecnych warunków życia badanych: żyje się dobrze

Ocena poziomu oligarchizacji władzy: uważam, że aby pełnić jakąś funkcję we władzy, nie można być uczciwym człowiekiem

Ocena poziomu alienacji badanych w systemie politycznym: w obecnym systemie czuję się coraz bardziej nieswojo

ŹRÓDŁO: CBOS „PSYCHOLOGICZNE CHARAKTERYSTYKI ELEKTORATÓW 2023”, KWIECIEŃ–MAJ 2023 R. OPRACOWANIE: BEATA ROGUSKA

Dane wskazują, że pierwsza kadencja PiS zakończyła się wzrostem ocen pozytywnych oraz spadkiem ocen negatywnych w sześciu obszarach. Natomiast wyniki uzyskane w badaniu przeprowadzonym w kwietniu i maju 2023 wskazują na wyraźne obniżenie poziomu ocen wszystkich wskaźników sytuacji politycznej i gospodarczej Polski w porównaniu z danymi z roku 2019.

Sukcesy "dobrej zmiany"

Zauważamy, że w trakcie pierwszej kadencji PiS (2015-19) poprawie uległy następujące wskaźniki społecznej oceny sytuacji w Polsce:

- Ogólna ocena sytuacji – spadek ocen negatywnych o 13 pkt proc.
- Ocena sytuacji politycznej – spadek ocen negatywnych o 11 pkt proc.
- Ocena sytuacji gospodarczej – wzrost ocen pozytywnych o 17 pkt proc.
- Ocena warunków życia – wzrost ocen pozytywnych o 18 pkt proc.
- Ocena poziomu oligarchizacji systemu władzy – spadek ocen negatywnych o 16 pkt proc.
- Ocena poziomu alienacji badanych w systemie politycznym – spadek ocen negatywnych o 14 pkt proc.

Powyższe zestawienie dowodzi, że pierwsza kadencja rządów PiS była sukcesem. Zarówno spadek ocen negatywnych, jak wzrost ocen pozytywnych wskazują na poprawę atmosfery społecznej w kraju.

Taki odbiór społeczny kształtował się moim zdaniem pod wpływem dwóch czynników. Po pierwsze – wizerunek obozu władzy, jaki trafiał do opinii publicznej, był relatywnie spójny. Po drugie – działania rządu były podporządkowane ogólnej strategii partii. Mogły one spotykać się ze społeczną aprobatą lub sprzeciwem, ale wiadomo było, do jakiego celu politycznego dążą Jarosław Kaczyński i jego formacja.

W drugiej kadencji zaczęły się schody

W drugiej kadencji sprawowanie rządów okazało się bardziej złożone. Odejście Gowina i rozpad jego partii wzmocniły pozycję

decyzyjną partii Ziobry. Okazało się, że w warunkach wymuszonych kompromisów strategicznych (np. rezygnacja ze środków europejskich na KPO) wizja nowego społeczeństwa została wyparta przez misję utrzymania władzy. Wpływ Ziobry stał się czynnikiem ograniczającym wolę polityczną [Jarosława Kaczyńskiego](#). Proces sterowania państwem przez prezesa PiS uległ znacznej komplikacji, co doprowadziło do licznych błędów popełnianych zarówno przez rząd, jak i przez kierownictwo partii. Koncepcja gry, jaka toczy się w trójkącie Kaczyński – Ziobro – Morawiecki, jest trudna do zrozumienia zarówno dla środowiska PiS, jak też dla osób spoza tego kręgu. Wizerunek rządu jest dla zwolenników PiS coraz mniej czytelny. Ten proces rozmywania się środowiskowej tożsamości doprowadził do sytuacji, w której twardy elektorat PiS wciąż ufa prezesowi, ale już go nie rozumie. Wyniki badań CBOS pokazują wyraźnie, że koszty transakcyjne rządów koalicyjnych okazały się bardzo wysokie. We wszystkich analizowanych aspektach ocena sytuacji w naszym kraju przez opinię publiczną uległa wyraźnemu pogorszeniu.

- Ogólna ocena sytuacji – wzrost ocen negatywnych o 23 pkt proc.
 - Ocena sytuacji politycznej – wzrost ocen negatywnych o 14 pkt proc.
 - Ocena sytuacji gospodarczej – spadek ocen pozytywnych o 30 pkt proc.
 - Ocena warunków życia – spadek ocen pozytywnych o 17 pkt proc.
 - Ocena poziomu oligarchizacji systemu władzy – wzrost ocen negatywnych o 13 pkt proc.
 - Ocena poziomu alienacji badanych w systemie politycznym – wzrost ocen negatywnych o 13 pkt proc.
-

Dodatkowo prognoza dotycząca sytuacji gospodarczej w ciągu najbliższego roku wskazuje na wzrost poziomu ocen negatywnych o 20 pkt proc.

Z pewnym uproszczeniem można powiedzieć, że aktualnie PiS prowadzi kampanię wyborczą w atmosferze społecznej zbliżonej do tej, która towarzyszyła kampanii PO w roku 2015. Trzeba oczywiście pamiętać, że sondażowe poparcie dla PiS utrzymuje się

na poziomie 30 proc. Nie jest to jednak wynik dający wygraną w wyborach.

Tymczasem atmosfera społeczna, definiowana w badaniach, jest czynnikiem osłabiającym rezonans elektoratu na kolejne hasła wyborcze (np. 800 plus, referendum w sprawie uchodźców). Jest to atmosfera zawierająca spory ładunek niezadowolenia (marsz 4 czerwca) oraz obaw o podłoże ekonomiczne. Zwróćmy uwagę, że najwyższy spadek ocen wystąpił w kwestii sytuacji gospodarczej kraju: w roku 2019 jako dobrą definiowało ją 53 proc. badanych, natomiast obecnie – jedynie 23 proc. Dla uniknięcia nieporozumień dodam, że w roku 2019 sytuację gospodarczą definiowało jako złą 13 proc. Polaków, obecnie – 43 proc.

Do wyborów jeszcze cztery miesiące i wiele może się wydarzyć. Moim zdaniem zasadnicze znaczenie ma fakt, że dynamika działań politycznych PiS jest blokowana przez konflikt interesów z ugrupowaniem Ziobry, równocześnie zaś dynamika działań KO została odblokowana przez sukces [marszu 4 czerwca](#). Wydarzenia ostatnich dni wskazują, że ten układ sił zaczyna się stabilizować.